

Etnična čistka

je nova beseda v slovarju za pojmovanje nezasišane uničevanja sočloveka. Časopisi, posebno evropski, posvečajo cele strani dogodkom, ki se v teh dneh odigravajo v Bosni in Hercegovini.

Razni švicarski dnevnik, „Neue Zürcher Zeitung“, je v zadnjih tednih uporabil cele naslovne strani in poročal o nečloveškem, diabolčnem divjanju vojne na Balkanu, ki se izživlja skoro izključno nad civilnim prebivalstvom.

„Kar se danes dogaja v Bosni in se je prej na Hrvaškem, ni mogoče opisati. Uničevanje družin, vasi in celih naselbin služi le za pridobivanje ozemlja,“ piše omenjeni časopis. „Etnična čistka“ je novo ime za sramotna dejanja tega stoletja,“ nadaljuje, „koncentracijska taborišča, masovne eksekucije, mučenje, deportacije ljudi, kate naterajo v živinske vagone, so dejstva, za katera bi mislili, da niso več možna v domnevno civilizirani Evropi po drugi svetovni vojni in po zrušenju samodržne oblasti na vzhodu. Spominjajo na stalinistične represije in na industrijsko organizirano uničevanje v Hitlerjevi Nemčiji. Toda cilji Stalinovega in Hitlerjevega uničevanja so bili političnega in rasnega značaja, srbska strategija pa teži na teritorialno osvajanju. Hitler in Stalin nista uspela, kaže pa, da bo tragedija na Balkanu spričo šibkih ameriških in delno evropskih reakcij šla svojo pot naprej. Vrstijo se zasedanja, razgovori, sklepi — vse prizadevanje nevtralnega sveta se razleti ob srbski zagrizenosti. Gospodarska izolacija Srbije nima uspeha, ladje, ki so bile poslana na Jadransko morje, niso mogle izvršiti svoje naloge, saj prihaja orožje v Srbijo po zemeljski poti. Ameriški predsednik Bush je predlagal več načinov, kako bi Srbijo politično in gospodarsko izolirali, istočasno pa je vzpostavil diplomatske stike s Slovenijo, Hrvaško in Bosno-Hercegovino. Odklonil pa je pošiljanje ameriških čet na sporno področje. Utemeljeval je, da bi bila vsaka vojaška intervencija praktično neuspešna, ker etničnih skupin ni mogoče razdeliti, istočasno pa se bi spor verjetno razširil tudi na Kosovo in Makedonijo, kjer se komaj vzdržuje vsaj relativni mir.“

Ker predsednik Bush ne pokaže dosti pripravljenosti, da bi bolj odločno posegel v balkanski spor, ga močno kritizirajo tako razni senatorji in poslanci v parlamentu kakor tudi politični komentatorji. Imenovali so ga celo „Neville Chamberlain 90-ih let“, ker dopušča Miloševićovo politiko „etnične čistke“ in vzpostavljanje srbskega teritorija na bosanskem ozemlju. Očitajo mu, da je klonil pred Miloševićem, kakor je Chamberlain popustil v letu 1938 Hitlerju, ko je le-ta zasedel Češko. Kakor se Hitler ni zadovoljil samo s Češko, je tudi sedaj vprašanje, kam merijo Miloševićevi načrti, ko si bo enkrat prisvojil Bosno.

Po poročilih agencije Reuter iz Beograda je Srb Ljubodrag Stojadinovič pred nekaj dnevi svaril pred mednarodno vojaško intervencijo v Bosni-Hercegovini, ker je možno, da bi se boji razširili po vsem Balkanu in tudi na druge dele Evrope. Takšna intervencija naj bi bila že v naprej določena na neuspeh. Ni namreč prave bojne linije, ljudje so borijo drug z drugim, ker so etnično mešani. Sosed proti sosedu, celo v

stolpnih, kjer v stanovanjih živijo Srbi, Hrvati ali Bosanci — se borijo v nadstropjih ali v posameznih stanovanjih.

Ameriški senator Lugar in Dole kljub temu zahtevata, da naj ameriške zračne sile napadejo ne le samo srbske postojanske okrog Sarajeva, temveč tudi druge srbske vojaške točke v sami Srbiji.

Po opozorilu Stojadinoviča pa je upravičeno vprašanje: Kaj namerava Milošević in kakšni so njegovi cilji? In — kje so bo ustavil?

Po NZZ povzela D-ova.

NATO se je odločil

V ponedeljek, 24. avgusta, so se po poročilu BBC predstavniki ES in NATO v Bruslju odločili, poslali čimprej v bojno področje v Bosni in Hercegovini 20.000 najmoderneje oboroženih sil, da preprečijo nadaljnje prelivanje krvi ter zmanjšajo število beguncev, ki so že zbežali pred nasiljem srbske komunistične vojske in slepih četniških skupin, ki z nasiljem presejajo celo naciste. Poveljstvo NATO se je odločilo za svoj prvi nastop že pred konferenco v Londonu, sklicano za 26. avgust.

Novi zunanji minister ZDA Lawrence Eagleburger, ki je bil v letih 1977 do 1980 veleposlanik v Beogradu, je med prvimi diplomati priletel v London in že pred konferenco dopustil možnost direktnega posega NATA v Bosni, kjer je bilo v bojih v zadnjih dneh bilo nad 50 smrtnih žrtev in število ranjenih. V svoji izjavi ni prikrival strahu, da bi se boji razširili na Kosovo z 90% albanskega muslimanskega prebivalstva. V dosedanjih bojih je po uradnih poročilih bilo 1.600 smrtnih žrtev, 9 tisoč ranjenih in dva milijona beguncev.

S. S.

RAST XXI se je vrnila

Prav iskrena hvala vsem, ki ste pripomogli, da je naše maturantsko potovanje po Sloveniji in njenem zamejstvu bilo možno in je tako lepo uspelo.

Buenos Aires, 23. avgusta 1992

Skupina RAST XXI

Rast XXI z dr. Drobničem, Janezom Riharjem in Pavlinko Korošec pred Turjakom.

Vinko Levstik v Sloveniji

Vinko Levstik, znani politični emigrant in hotelir iz italijanske Gorice, je v nedeljo, 23. avgusta, po dolgih letih v Rožni dolini pri Novi Gorici prestopil mejni prehod in prišel v Slovenijo.

Za njegov obisk je v tukajšnji javnosti vladalo izredno veliko zanimanje, saj so ga že dolgo napovedovali. Na prehodu ga je pričakalo nekaj deset ljudi, med katerimi je bilo največ častnikov. Ob devetih je Levstik v Ljubljani ob Lipi sprave na Žalah položil venec in se priklonil spominu na žrtve komunizma. Iz Italije so ga poleg pravnega zastopnika Danijela Starmana spremljali še predstavniki Liberalne stranke (Danijel Malenšek, Vitomir Gros, Ingo Paš). Ne mejnem prehodu je policija Levstiku izročila vabilo na zaslišanje, ki bo 15. septembra letos. Kot je dejal Danijel Starman, se bo Levstik zaslišanja udeležil.

Še nekaj dni pred nedeljo so borci NOV na Goriškem (pa tudi drugod po Sloveniji) zahtevali, naj Levstiku preprečijo obisk domovine, vendar je na koncu novogoriški občinski odbor ZZB NOV sklenil, da predloga za pripravo protestnega zborovanja na mejnem prehodu ne podpre. Kljub temu se je na meji zbralo nekaj njegovih nasprotnikov, ki so se nato verbalno spopadali z njegovimi zagovorniki.

Na ljubljanskih Žalah je predsednik združenja ob Lipi sprave Stanislav Klep med drugim dejal: „Današnje snidenje ima za naše gibanje, ki deluje pod geslom Sprava na temelju resnice, poseben pomen. Lipi sprave, ki raste iz temelja morišč in nad njo bdi Odrešenikovo znamenje, se bo poklonil Vinko Levstik, človek, ki so mu njegovi politični nasprotniki in vojni nasprotniki še pred dnevi grozili, da mu bodo pripravili organiziran ‚sprejem‘. Z radostjo ugotavljamo, da se to ni zgodilo, zveza borcev je s tem pokazala, da se tudi v njej nekaj premika.“

Vinko Levstik pa je dejal, da z obiskom ne izziva, temveč je njegov namen poravnava dolga do zgodovine, da bi se približali resnici in zaživel spravo. Le-ta ne bo popolna, če ne bomo odkrili resnice o državljanski vojni v Sloveniji. Ob koncu govora se je zahvalil tudi ministrstvu za notranje zadeve za korekten odnos ob njegovem prihodu v domovino. Zavzel se je tudi za podporo slovenski Cerkvi, da bi slovenskemu človeku in narodu vrnila tiste duhovne vrline, ki mu jih je uničil komunizem.

Po slovesnosti na Žalah se je Levstik s spremstvom odpeljal v Kočevski Rog pod Krenom, kjer je položil venec na grob — največjo grobnico na Slovenskem. V zaselku Hudi Konec pri Sv. Gregorju pa je obiskal svojo mater, ki je praznovala 90. rojstni dan. Pričakalo ga je več domačinov in sorodnikov, ki so mu priredili tople sprejem.

Komentar:

Obisk, ki opominja

Če odmislimo množico najrazličnejših vzrokov, ki so botrovali vrnitvi Vinka Levstika v domovino (90-letnica njegove matere, predvolilni boj na Slovenskem, itd.), nam na koncu vendarle ostane tisti, ki je vreden temeljitega premisleka. Vinko Levstik je namreč sklenil narediti konec vsem obtožbam, da je vojni zločinec, namigovanjem o njegovem početju med drugo svetovno vojno, itd. Znano je, da doslej ni prestopil slovenske meje predvsem zato, ker ni imel nikakršne garancije za to, kaj se bo z njim na slovenski strani zgodilo. In ker je uspešen poslovnež, si tudi ni mogel privoščiti nepredvidenega zadržanja.

Ko so vneti borci NOV pred njegovim prihodom izražali najrazličnejše vrste protesta in celo zahtevali, naj mu prihod preprečijo, so v bistvu rušili ravno tisto, kar hoče Levstik graditi in kar je navsezadnje v interesu vseh Slovencev — pravno državo. Po zakonih pravne države namreč velja, da je vsakdo, komur sodno ni dokazana krivda — nedolžen. In ker Levstik ni bil nikoli obsojen, enako velja tudi zanj. S svojim prihodom v Slovenijo je tako v bistvu pokazal, kako se stare strukture še vedno ogrevajo za revolucionarne obračune, kjer je sodstvo popolnoma odrinjeno ob stran. Največji dokaz, da Slovenci po vojni niso živeli v pravni državi, so ravno množični poboji, kjer so ljudje ubijali, ne da bi jim sodili.

Levstik tako danes preizkuša predvsem trdnost nove slovenske pravne države, katere sodišča ne smejo popustiti pred nikakršnimi pritiski, ki prihajajo iz različnih strani. Le takšno sodišče je garancija človekove svobode. Hkrati s tem pa Levstik, ko se sam predaja v roke pravni državi, Slovence opozarja tudi na to, da za množične poboje še vedno niso ugotovljeni krivci. Resda se v javnosti pojavljajo nekatera imena, vendar mora pravna država delovati tudi tu, kar pomeni, da mora sodišče ugotoviti, koliko so osumljenci res krivi.

Marko Jensterle
24. avgusta

Slovenec je dobil nagrado

Na jugu Argentine v Comodoro Rivadavia je meseca marca tamkajšnji časopis Crónica priredil velik razpis za originalne poezije „De la Patagonia al país“, ki se ga je udeležilo nad 1200 avtorjev s skoraj 8000 pesmimi. Med vsemi temi je žirija izbrala za tretjo nagrado pesem Slovenca Lorenza Fernanda Štruklja iz Comodoro Rivadavia z naslovom Capricho Borgiano.

Lorenzo Štrukelj je v svojem pogovoru z dnevnikom Crónica pojasnil, da je pesem

Nagrajena pesem se glasi:

Capricho Borgiano

Me dicen, Jorge Luis, que te has marchado
-y es bueno que yo sepa que no es cierto,
morar en otro mundo con los dioses
no puede ser lo mismo que estar muerto.

El ostracismo estaba ya en tu mente
cual rara pero firme vocación.
¿Por qué afanarnos, pues, inútilmente
buscando a tu destierro explicación?

Hoy sabes ya quien fue tu tercer hombre,
vagando por las ruinas circulares.
Hoy sabes de los números los nombres,
las tierras misteriosas y los mares.

Has muerto y, sin embargo, sigues vivo,
te fuiste y, sin embargo, estás aquí.
¿Será que vida y muerte son lo mismo?
¡Curiosa ubicuidad la de morir!

napisana v spomin Borgesu, da pa odraža tudi lastno mišljenje pred transcendentno smrti. Tudi je še povedal, da je dobil nagrado že pred leti za svojo novelo, da še vedno piše in rad objavlja v tamkajšnjih časopisih. Omenimo še, da je njegov brat Pavel tudi pesnik in pisatelj, ki je izdal nekaj knjig in piše tudi v slovenščini.

Našemu pesniku in nagrajencu pa z veseljem čestitamo.

V slovenščino prevedel Tine Debeljak

Borgesove igrarije

Rekli so mi, Jorge Luis, da si odšel,
jaz pa vendar dobro vem, da to ni res,
bivati na drugem svetu vkup z bogovi
ne pomeni isto kakor biti mrtev.

Ostracizem v tebi vedno bil prisoten
je kot redek, zate pa mamljiv poklic.
Zakaj naj trudimo se zdaj zastoj
in iščemo izgonu tvojemu razlag?

Zdaj že veš, kdo bil je tretji človek,
ki je blodil po okroglih razvalinah,
zdaj poznaš gotovo imena vseh števil,
tajinstvena ozemlja in široka morja.

Umrli si, a si ostal še vedno živ,
odšel si, a vseeno tukaj si pri nas.
Mar sta življenje in smrt res isto?
Čudno vsepovsodnost skriva v sebi smrt.

KOROŠKA PESEM

Ob obisku Gallusa v Argentini

Pred 80 leti je bilo tekmovanje pevskih zborov pri Traibesinberju v Celovcu. Večina zborov je imela pripravljene lažje umetne slovenske pesmi, samo Šentjakovski pevski zbor „Rožica“ je odlašal z izbiro. Na pobudo takratnega kalana Menteja so izbrali dve, do takrat ne toliko znane pesmi: N'mav črez izaro, ki jo je uglasbil Franc Treberer, in Pojdem u Rute. Zapeli so jih brez not, „po domače, tako kot jih zapojejo na mostu pred župniščem“. Ko je končal Šentjakovski zbor, se je po dvorani vzdignil aplavz tako dolgo, da so morali pevci ponoviti pesmi, in ko je bilo predstave konec, so jih morali ponovno zapeti.

Franc Treberer se je rodil l. 1809, ko so Francozi divjali po Koroški. Bil je človek dobrega srca, poln veselja in petja, pri njem so bila zmeraj odprta vrata za vse ljudi; kar

je zaslužil, vse je razdal, slovel je kot dober pridigar in v St. Jakobu je veljal za očeta revežem. Umrli je reven, a vendar je zapustil čudovito bogastvo, pesem o izgubljenem domu, ki pa hkrati pomeni tudi izgubo vseh narodnostnih pravic na Koroškem.

N'mav čriez izaro je kulturna dragočestnost ne v glasbenem smislu, ampak kot narodnostno politična izjava. Pesem je nastala l. 1855 po smrti staršev, prvotno je bila imenovana „Otožnost po domu“. Težko je ločiti, katero besedilo je avtorja in kaj je dodalo ljudstvo. Besedilo in melodija sta bila objavljene šele 34 let pozneje in velja med glasbenimi strokovnjaki kot pesem, ki je vredna nesmrtnosti.

VPISOVANJE ČLANOV V STRANKO SLOVENSkih KRŠČANSKIH DEMOKRATOV

Podnačelstvo SLS-SKD za Argentino in Južno Ameriko razpisuje včlanjenje v stranko SKD. Gre za formalizacijo članstva ob združitvi SLS in SKD.

Somišljeniki SLS (tudi člani zbora zupnikov) oz. tisti, ki bi radi postali člani stranke SKD, naj izpolnijo pristopnice in jih oddajo na podnačelstvo SLS-SKD do 30. septembra tega leta. Član stranke SKD lahko postane vsak, kdor soglaša s strankinim programom, je izpolnil 18 let in je vsaj po enem od staršev slovenskega rodu. Vpisani člani bodo pred koncem novembra mogli voliti in biti voljeni v krajevne odbore SKD.

Vpisovanje bo po krajevnih Domovih oz. pri dosedanjih članih zbora zaupnikov SLS. Krajevna skupnost, v kateri bo vpisanih vsaj 20 članov SKD, ima pravico, da izvoli svoj krajevni odbor. Somišljeniki, ki živijo v notranjosti Argentine, naj se vpišejo kot člani SKD v katerem od sledečih slovenskih središč: Mendoza, Bariloče, Miramar ali Buenos Aires (Slovenska hiša).

Člani krajevnih odborov bodo nato izvolili odbor za območje Argentine. Izvoljeni predsednik območnega odbora je naraven in polnopraven član sveta SKD v Sloveniji, ki je najvišji strankin organ.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Težko je v politiki primerjati sedanost s preteklostjo, a včasih je razlika tako jasna, tako odločilna, da ni treba velikih dokazov. V tem smislu lahko zapišemo, da je malokatera vlada imela tako veliko število tako različnih problemov, kot jih ima prav sedanja. Menem je očitno strokovnjak v zbiranju zapletov vseh vrst in včasih se ti rešujejo sami po sebi, včasih jim pa sploh ni najti izhoda in tarejo vlado na dolgo dobo.

ZNOVA MALVINI

Letos je poteklo deset let od vojne z Anglijo za Malvinsko (Falkland) otočje. Tedanji vojaški poraz je pomenil tudi umik avtoritarnega režima in nastop demokracije. Po tem dogodku je prva demokratična vlada (radikalna) skušala navezati normalne stike z Anglijo, sveda vzporedno z zahtevo priznanja argentinskih pravic nad otočjem (oziroma z zahtevo ne izrecnega zanikanja teh pravic). Vsi naporji Alfonsina so propadli. Odšel je z vlade, ne da bi na tem področju dosegel vsaj kak majhen uspeh.

Menem je s to izkušnjo pričel bolj praktično politiko. Če je še med volilno kampanjo zlasti na jugu zatrjeval, da se bo Argentina vrnila na Malvine „čeprav s silo“, je takoj ob nastopu postavil zadevo suverenosti „pod dežnik“, pozabil na vse svoje obljube in navezal diplomatske stike z Londonom pod vidikom „realpolitike“.

Seveda ne gre vse tako, kot bi želeli v roznati palači. Komaj se je začelo z Veliko Britanijo pogajanje o raziskovanju petrolejskih ležišč, ki baje mrgolijo okoli otočja, je dobra volja popustila vedno večji nestrpnosti. „Dežnik“ nad suverenostjo je pričel puščati. In da je bila mera polna, so v Angliji sprožili raziskovanje okoli pobijanja ujetih argentinskih vojakov med malvinsko vojno.

Prvi je sprožil to zadevo bivši podoficer angleških sil, Vincent Bramley. V svoji knjigi Izlet v pekel je opisal, kako so angleške sile po spopadu v Mount Longdon pobile argentinske ujetnike. Ko se je na Angleškem sprožila raziskava okoli te zadeve, so hitro tudi v Argentini prišli na dan preživeli izza tistih dni in s svoje strani potrdili, kar je Bramley zapisal. Ko se je stvar razpršila, je bil napovedan obisk angleške policije Scotland Yard v Buenos Airesu, kjer bodo zasliševali argentinske priče, da pridejo stvari na jasno.

A v vsem tem je nekaj temnih točk. Prvo

je vprašanje, zakaj je afera prišla na dan šele sedaj, ko je vendar knjiga Bramleya bila objavljena že lansko leto. Drugo vprašanje: če je v Argentini več živih prič o tistih dogodkih, zakaj se te obtožbe niso izvedle iz argentinske strani, in to takoj po vojni. In tretje: zakaj je takoj zatem, ko je afera prišla na dan v Londonu, argentinska vlada zavzela dvojno nasprotujoče stališče: obrambno ministrstvo je zahtevalo globoko raziskavo in obtožbo na mednarodnih forumih, medtem pa je zunanje ministrstvo odklonilo vsakršno izjavo, „dokler se raziskovanje ne zaključi in se pozna objektivnost raziskovanja in sodbe“. Kmalu za tem je tudi obrambno ministrstvo podalo podobno izjavo in vso zadevo usmerilo na zunanje ministrstvo.

V zasebnih pogovorih pa so v vladi jasni izjavili, da jim afera kaj neprijetno zveni, zlasti v trenutku, ko tečejo pogajanja okoli petroleja in se pripravlja obisk predsednika Menema v Londonu, ki bi ga naj izvedel prihodnje leto. Tako se piše zgodovina...

NEKAJ KOSOV LEDU...

Na drugi fronti na drugem koncu Patagonije je tudi nastala afera, to pot ob problemu razmejitve med Argentino in Čilom. Ko sta po papeževem posredovanju obe sosednji državi podpisali sporazum glede ožine Beagle, sta tudi sklenili rok, v teku katerega naj bi se uredili še ostali mejni problemi, tako da bo enkrat konec teh malih sporov, ki lahko pripeljejo do velikega spopada. Ne pozabimo, da je mnogokrat manjkalo le malo, da se ne bi zanela vojna med narodom na obeh straneh Andov.

To pot problem teče na meji v provinci Santa Cruz, najbolj južni, v katere območju leži slavni „kontinentalni led“. Tudi tu stvar ni popolnoma jasna, kajti pravila razmejitve, še izza leta 1988 in pozneje dopolnjena so jasna. In prav v primeru območja kontinentalnega ledu, dejansko ne bi smelo biti problemov. Stvar je le dolgotrajnega dela razmejitve in določanja meje. Stvar se je zapletla pravzaprav bolj zaradi argentinske nespretnosti in političnih interesov bolj kot pa zaradi čilskih zahtev. Vsekakor: argentinski in čilski predsednik sta že podpisala sporazum, ki ga pa mora sedaj po ustavnih določilih overoviti kongres. Tu se je pokazal problem: radikalnočejo potrditi sporazume, med peronističnimi poslanci pa je tudi večje število upornih. Prišlo je celo tako daleč, da je Menem zagrozil z raznimi kaznimi tistim, ki ne bi volili za sporazum.

A stvar se zapleta. Menem je imel namen v septembru potovati v Čile in tedaj je želel ponesti tja že overovljen sporazum. Sedaj pa je jasno, da bo težko doseči potrditev kongresa. V vladi sami so mnenja, naj se prah nekoliko poleže in se nato mirno zadevo potegne iz močvirja. A vse to je nov kamen na že tako težki poti vlade.

Kot so kamni na poti vlade, in veliki kamni, problemi z upokojenci, ki niso zadovoljni s številko 82%, marveč hočejo nekoliko več denarja v roki. Kot so problemi težka pot zvezne intervencije v Corrientesu, ki hoče preložiti provincijske volitve za prihodnje leto. In kot je tudi kamen spotike vsa zadeva okoli zastrupljenja s popolisom, ki je doslej povzročil nad 20 mrtvih in razgalil ogromen kaos, ki vlada v argentinskem tržišču zdravil. Kot vedno imamo navado, da zvonimo po toči. Prej se nihče ni spomnil na to, sedaj pa je prepozno zvoniti, razen le za spremljavo žrtvam, ki jih polemika ne bo oživela.

Slovinci na Koroškem

Prvič je v nekem zakonu omenjena slovenska skupnost na Koroškem. Za to so se zavzeli nemški govoreči kulturniki. Zakon je široko zasnovan — glasba, upodobna umetnost in oblikovanje, literatura, arhitektura, varovanje starih mest, varovanje ljudske kulture, znanost, elektronski mediji, fotografija in film, nekonvencionalna kultura, avantgardistično kulturno delovanje in interkulturno sodelovanje. Katoliška kulturna zveza je imela željo za kulturno izmenjavo glede slovenske kulturne skupnosti, kar bo v prihodnje deželna vlada podpirala. Pri odločitvah, ki zadevajo slovensko kulturo, bo prisoten Urad za narodno skupnost. Večina predlogov KKZ so bili upoštevani, veliko pa zavisi še od deželne vlade. Pozitivno je, da je bila povabljen slovenska narodna skupina k sodelovanju.

ALEŠ DEBELJAK

Delo, sobotna priloga

Pod južnim križem

Prvi teden julija so v argentinski različici ljubljanskega Cankarjevega doma, v uglednem Kulturnem centru General San Martín sredi Buenos Airesa, potekali „Jornadas Eslovenas — Dnevi slovenske kulture“. V skupini slovenskih ustvarjalcev sem bil tudi podpisani. Tole so moje prve misli o slovenski skupnosti v Argentini.

Ko se je v zgodnjih majskih dneh leta 1945 med hrzanjem zbeganih konjev in ob ječanju otrok dolga kolona slovenskih ubežnikov peš umaknila preko ljubeljskega prelaza v Avstriji, so mnogi begunci mislili, da se pred napredujočimi partizanskimi odredi umikajo na varno samo za nekaj tednov. Dokler se situacija ne razčisti. Med poraženimi domobranskimi vojaki, njihovimi sorodniki, katoliško inteligenco in kmeti ga najbrž ni bilo človeka, ki bi slutil drugačno usodo. Kdo med njimi, ki so se vendar bojevali za zahodno krščanstvo in ideale Evrope, bi lahko predvideval, da bojo „vihre vojne“ in tajni dogovori med Titom in angleškimi zavezniki njihove vojake vrnili v domovino, civiliste pa kot displaced persons samo nekaj let kasneje brez upa vrnitve, zaničevane in prezirane v domovini, odložile na tuje obale Kanade, Amerike in Argentine?

Cele čete uniformiranih domobrancev so takrat brez strahu plezale na vagone, s katerimi naj bi jih zavezniki odpeljali iz Avstrije v Italijo. Namesto z žarečim soncem italijanskega juga pa so se njihove izigrane nejeverne oči na robu temnih jam Kočevskega Roga srečale samo s strojnjamimi strelskih vodov. Pobiti brez sodnega procesa, obtožbe in obsodbe; pokončani brez usmiljenja; umorjeni iz strašnega in iracionalnega maščevanja. Pripovedi o posamičnih pobegih iz „vlakov smrti“, o vračanju iz kočevskih brez in spomin na pobite domobrance, za katere kot v kakšni grški tragediji po nareku *hamartije*, usodne zmote, na slovenskih tleh ni potekala osvobodilna vojna proti tujemu okupatorju, ampak boj proti komunistični revoluciji, te zgodbe in ta spomin živijo naprej v slovenski skupnosti v Argentini.

Kako nadrealistično in hkrati pretresljivo zveni obnova strahot, kadar jih s počim dolenskim naglasom pripovedujejo po dnevnih sobah slovenskih hiš v sred-njeslojskih predmestjih Buenos Airesa, svetovljanskega desetmilijonskega mesta ob „srebrni reki“, ki je štirinajst dni oceanske plovbe oddaljeno od prizorišč davnih spopadov! Neverjetno ne zveni le spricho tragike, ampak tudi zato, ker nazorno priča o srhljivi usodi izgnanstva, kakršno evropsko dvajseto stoletje vojn in izobčenj nala-ga v razbolele duše ljudi, ki sredi živahne Latinske Amerike s spoštljivo trdoživostjo in ljubeznijo gojijo spomin na svojo prvotno domovino!

Še zlasti neverjetno zvenijo ti spomini za nekoga, ki je na Slovenskem odrasel v os- emdesetih letih. Tedaj je španski škorenj komunističnega režima že odločilno popustil, tako da je moja generacija imela občutek, da nam „pravzaprav ne gre tako slabo“. Za vzpostavitev uravnovežene zgodovinskega spomina pa smo se kljub temu morali tisti med nami, ki nas je preteklost sploh zanimala, zanašati na težko dostopne knjige, izpovedi iz prve roke pa večinoma sploh nismo nikoli slišali, če odštejem nekaj

OPOMBA UREDNIŠTVA

Objavljamo poročilo pesnika Aleša Debeljaka v ljubljanskem Delu o Dnevih slovenske kulture, čeprav se v nekaterih političnih pogledih z njim ne strinjamo. Pripominjamo še, da sta bila tako predsednik SKD Lojze Peterle kakor kulturna delegacija kot povabljenca Zedinjene Slovenije na isti ravni.

osnovnošolskih srečanj s partizanskimi prvoborci. Teh pa prav zato, ker so bila uradno organizirana, ni nihče jemal resno.

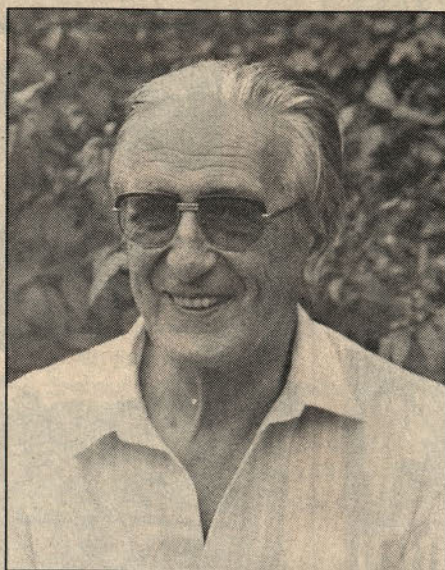
Vendar moram priznati, da sem kljub mnogim pridušenim govoricam o tem, kako je „bilo v resnici“, šele ob polemiki o narodni spravi in besedilih Spomenke Hribar začel spoznavati, da druga svetovna vojna na Slovenskem ni pomenila samo osvobodilnega boja izpod okupatorja, ampak da je hkrati divjala tudi krvava državljanska vojna. Takrat sem se nemara najbolj natančno začel zavedati, kaj pomeni filozofsko priporočilo, da moramo vso preteklost vzeti nase zato, da je ne bi ponavljali. Vzeti nase vso zgodovino pa pomeni soočiti se tudi s tistimi belimi lisami zgodovine, ki jih nismo poznali. Za kaj takega nikakršno izključevanje ni na mestu. Še več: zrelost se po mojem meri prav s tistim vatlom, ki pokaže, kako se zmoremo soočiti tudi z napakami v lastni osebni ali nacionalni zgodovini.

Taka soočanja niso lahka. Tako kakor nekdanji komunistični eksekutorji seveda ne morejo priznati, da umora ne opravičuje Ideja o brezrazrednih nebesih na zemlji, saj bi se jim s tem priznanjem dobesedno porušil svet, v katerem živijo, tako tudi „beli“ vojaki svoje prisega Hitlerju ne morejo postaviti pod vprašaj. Jasno mi je, zakaj. Povsem razumljivo je namreč, da argentinskim Slovencem ni mogoče podvomiti o odločitvi, za katero je na tako strahoten način s svojim življenjem plačalo dvanajst tisoč domobrancev, ki „v Rogu ležijo pobiti“, kot pravi naslov ene od nekoč prepovedanih pričevanj knjig.

Moram reči, da v svojih pogovorih s člani skupnosti, izjemno gostoljubnimi ljudmi, ki so se spontano veselili našega prihoda, čeprav so seveda pričakovali, da nismo vsi enakega prepričanja, nisem nikoli naletel na revanšistične poudarke! Spomin na pobite domobrance nastopa v njihovi kolektivni zavesti samo kot tista živa rana, ki se ne zaceli prav zato, da bi skupnost lahko še naprej živela.

Na ta dogodek tako opozarja spomin-ska plošča na notranjem dvorišču v moderno oblikovani Centro Esloveno-Slovenski hiši na ulici Ramón L. Falcón 4158; nanj opozarja tudi spominski mesec junij, ko po njihovih klubih ni nikakršnih plesov in zabavnih prireditev, ampak žalne slovesnoti. Tako rekoč sleherni pripadnik skupnosti ima sorodnike med padlimi ali pobitimi. Je torej čudno, če se skupno tega za njen obstoj odločilnega dogodka spominja s čustveno vznemirjenostjo? Ne. Zato tudi razumem, da smo se lahko strinjali, da je vojaški spopad v letih 1941—1945 tragičen predvsem zato, ker je „Slovenec že mori(l) Slovenca, brata“, da je šlo za slovenski vojski, od katerih je bila ena antikomunistična, drugi pa so komunisti načelovali, da so se „rdeči“ ubijalci v Rogu ter „beli“ mučitelji na Urhu branili iz iste brezobzirne nasilnosti, da pa smo se ob domobranski prisegi voditelju nacističnih sil na ljubljanskem stadionu seveda predvidljivo razšli. Tu se (ne samo glede oborožitve, ki so jo domobranci prejeli od nemške vojske, ampak tudi na simbolni ravni) slovenski primer zgovorno ločuje od poljskega, kjer je antikomunistična domoljubna vojska ob trdni podpori katoliške Cerkve znala ohraniti svojo aktivno protinacistično naravo, s tem pa zadržala duha državljanske vojne zaprtega v steklenici.

V spomin dr. Jožetu Dobovšku

Pred mesecem dni je umrl v Buenos Airesu dr. Jože Dobovšek, znana in priljubljena osebnost med rojaki. Mož redkih besed, a premišljenih dejanj, zaveden katoličan, Slovenec, demokrat, protikomunist in javni delavec.

Pokojnik se je rodil 4. januarja leta 1915 v Ljubljani v družini petih otrok, za katere je skrbela mati, vojna vdova, kajti oče, podporočnik avstrijske vojske, je padel med vojsko v Bosni.

Po končani osnovni soli na Vadnici in klasični gimnaziji v Ljubljani je študiral pravo na ljubljanski univerzi in tam promoviral leta 1939. Zanimivo je, da si je vse stroške šolanja plačal sam, med letom z inštrukcijami, med počitnicami pa s fotografiranjem, kar mu je pozneje prišlo zelo prav.

Bil je zelo aktiven v študentskih organizacijah, kjer je bil štiri leta predsednik Akademskega športnega kluba - bil je odličen smučar in kot tak je odnesel veliko nagrad. Bil pa je tudi občasni predsednik dijaške Marijine kongregacije. Že kot študent je pokazal svoje globoko slovensko prepričanje pri delu v organizacijah.

Pozneje je služil vojake in uspešno opravil izpit ter postal poročnik sodne stroke v rezervi. Notarsko sodno prakso je opravil na ljubljanskem sodišču in bil do razpada prve Jugoslavije pravni referent centralnega tajništva delavskih zbornic v Beogradu.

Med revolucijo je zaradi svojega pro-

tikomunističnega dela dvakrat doživel atentat, leta 1944 pa je odšel v Švico, kjer je bil kot begunec v delavskih taboriščih, nato pa je obiskoval na Züriski univerzi predavanja iz zavarovalne, mednarodne trgovske in bančne politike.

Po vojski se je umaknil z družino v Argentino, in se je takoj naselil v Villa Lugano, kjer si je začel služiti kruh s fotografijo.

Obenem se je posvetil tudi rojakom. Bil je med ustanovitelji Gospodarske zadruge, iz katere je pozneje zrasla SLOGA, pri kateri je sodeloval v vseh odborih. Bil je dolgo let v odborih Zedinjene Slovenije, pa tudi med ustanovnimi člani Rožmanovega doma. Posebej se je posvetil demokratičnim idealom z delom v Slovenski ljudski stranki, kjer je bil zadnja leta član načelstva. Po smrti M. Stareta je bil član upravnega sveta v konzorciju Svobodne Slovenije.

Vse to delo je opravljal z veliko odgovornostjo in prizadevnostjo.

Poročen je bil s Pavlino Ulrich, ima štiri otroke in enajst vnukov, ki jih je zapustil in odšel k Bogu 24. julija letos.

Najlepše ga je označil pri pogrebu načelnik SLS-SKD dr. Marko Kremžar, ki je nad njegovim med drugim dejal:

Mož redkih besed, a jasnega in prodornega pogleda v prihodnost ste s svojo osebnostjo širili mir in medsobojno razumevanje. V načelstvu Slovenske ljudske stranke, kjer ste delovali dolga leta, je bila vaša beseda cenjena, ker smo dobro vedeli, da je premišljen izraz globokega prepričanja.

Vse svoje življenje, ki ni bilo vedno lahko, ste se odločali v skladu s svojim spoznanjem in svojo vestjo. Niste bili človek, ki bi slepo sledil. Brez velikih besed, s svojo mirno pristnostjo ste kazali smer na poti, o kateri ste vedeli, da je prava. Ta zvestoba samemu sebi in svojim idealom je dokazovala moč in samozavest moža, ki je iskal opore le v Bogu in v sredi svoje družine.

Bili ste do zadnjega diha pokončen Slovenec in globoko veren, katoliški kristjan. Vaša življenjska pot je bila premočrna v smeri teh velikih vrednot.

Dr. Jože Dobovšek, odhajate k svojemu Stvarniku, nas ne zapuščate. Za vami ne ostaja le lep spomin na plemenitega človeka. Zapustili ste med nami seme svojega zgleda, katerega vrednost lahko slutimo, a ki jo pozna le Bog.

Spomin na mrtve domobrance je potemtakem vgrajen v same temelje slovenske skupnosti v Argentini. Drugače tudi biti ne more. Ko je okrog sedem tisoč slovenskih razseljenih oseb, družin, žensk in otrok leta 1948 prišlo v Argentino s pomočjo vstopnih viz, ki jih je od predsednika Perona izposloval tam že prej živeči slovenski duhovnik Hladnik, so s seboj prinesli kovčke, polne knjig, in srca, polna bolečine. A žalostinke so kmalu morale odstopiti mesto delovni vnemi. Po štirinajstih dneh brezplačnega bivanja v emigrantskem „hotelu“ so bili prepušteni sami sebi. Skupnost, ki je imela zelo visok (tretjinski) delež izobražencev, se je hitro organizirala: bogate sadove tudi površni opazovalec lahko vidi s prostim očesom. Osnovnošolski, srednješolski in visokošolski tečaji, ki jih mladi obiskujejo ob sobotah, so se sistematično začeli že v avstrijskih begunskih taboriščih pod angleško upravo. Bivši ravnatelj ljubljanske klasične gimnazije Marko Bajuk jih je vodil z disciplino šolskega birokrata v najboljšem pomenu besede. Po prihodu v Argentino so zaradi vključitve slovenskih otrok v argentinski šolski sistem predmetnik seveda prilagodili. Omejili so ga na tiste vsebine, ki so značilne za slovensko identiteto: jezik, književnost, zgodovina, pesmi, ljudski običaji in — katoliška vera. Ta je po njihovem mnenju sestavni del nji-

hove identitete ne glede na to, da gre za univerzalno religijo, ki ni (drugače kakor judovstvo, ki je lastno samo Židom) vezana izključno na posamezno etnično skupnost. A tudi to je mogoče razumeti kot odgovor na to, da so se komunisti izkazali za zagrizene preganjalce verskih čustev, iz vernikov pa so naredili drugorazredne državljane. Hkrati pa je res, da je sedanja ambicija po „rekatolizaciji“ Slovencev (kakor da bi bili vsi Slovenci avtomatično že kar katoliki) prejkone hudo nevarna, saj bi ponovno razdelila narod glede na izključujoči kriterij. Katastrofe, bolečine in usodne zablode, ki izhajajo iz takih delitev, pa so nam še predobro znane iz polpretekle zgodovine.

V tem občutljivem kontekstu tudi slovenski krščanski demokrati kot politična stranka z največ somišljeniki v Argentini ne vlečejo vedno najprimernejših potez. Ni odveč omeniti, da so ob prihodu uradne kulturne delegacije, ki je imela državni značaj, poskušali nekateri strankarski veljaki izkoristiti navzočnost številnih slovenskih ustvarjalcev za to, da bi Dneve slovenske kulture spremenili v nekakšen slabo prikrit strankarski festival. Na srečo se to ni zgodilo, o razlogih poizkusa „prisojčitve“ pa bojo najbrž razpravljali tisti, ki so za to bolj pristojni in poklicani od mene.

(Konec prihodnjic)

XXIII. GLASBENI VEČER**15.
avgusta**Fotografije:
Marko Vombergar

Miha Klemen in skupina s Pristave.

Valentin Markež.

Damijan Markež.

Ivan Vombergar.

Orkester Slovenske vasi.

Skupina iz Slomškovega doma.

Franci Samsa.

Orkester Rock & Polka: Vombergar, Erjavec, Grilj, Selan

Luka in Matej Debevec, pri klavirju Ivan Vombergar.

Mladinski pevski zbor iz San Justa, dirigenta: Andrej in Andrejka Selan.

Mladinska skupina SPZ „Gallus“. Vodi Anka Savelli Gaserjeva.

NOVICE IZ SLOVENIJE

SLOVENCİ V ARGENTINI

LJUBLJANA — V sedmih učnih centrih Teritorialne obrambe je prisegla druga redna generacija nabornikov. Zdaj je priseglo že 2.780 mladih vojakov, z začetkom pouka v oktobru pa računajo, da bo število naraslo na 3.000.

LJUBLJANA — Slovenija je še zmeraj odskočna deska v zahodni svet. Od kakih 870 potnikov, ki so prišli na Brnik iz Bangladeša, Šrilanke ali Filipinov kot turisti, jih je čez 200 pustilo svoje pasaporte po hotelih in jo mahnilo na svojo roko ilegalno proti Italiji.

MORAVSKE TOPLICE — Glavna direktorja poštne podjetij iz Slovenije in Madžarske sta podpisala sporazum, po katerem bosta manjšini na obeh straneh meje dobivali brezplačno časopisne pošiljke.

KRŠKO — Jedrska elektrarna je po treh mesecih rednega remonta spet vključena v omrežje. Pričakujejo, da bo z opravljenim delom elektrarna delovala do naslednjega načrtovanega remonta oktobra 1993.

LJUBLJANA — Po podatkih iz lanskega popisa je bilo v Sloveniji skoraj 685 tisoč stanovanj, v katerih je živelo skoraj dva milijona ljudi. Največ stanovanj je premozel Maribor (54.000), njmanj pa Dravograd (2.600). Na drugem mestu je bila občina Ljubljana Šiška s 30.455 stanovanji.

KOPER — Na javni tribuni Zelenih Slovenije so predstavili načrte za marino s 400 do 600 privezi na območju ob stari semedelski vpadnici.

LJUBLJANA — Skupščinska komisija za mednarodne odnose je dr. Janezu Drnovšku odsvetovala začetek pogajanj in sklenitev pogodbe o gradnji avtoceste. Gre za avtocesto Sentilj-Zagreb. Člani komisije so namreč menili, naj vlada rajši počaka na izid volitev na Hrvaškem. Avtocesta naj bi bila dolga približno 117,3 kilometrov, od tega približno 55,6 kilometrov v Sloveniji.

LJUBLJANA — Medtem ko je zbor občin slovenske skupščine zavrnil predlog za izdajo zakona o lastninjenju in privatizaciji stanovanj, stanovanjskih hiš in garaž zveznih organov bivše SFRJ in JA, ga je družbenopolitični zbor sprejel, zbor združenega dela pa po nasprotujoči si in polemični razpravi ni mogel sklepati, ker je bil nesklepčen.

LJUBLJANA — Poslanci družbenopolitičnega zbora so razpravljali o predlogu sprememb in dopolnitev zakona o strokovnih naslovih. Na ta način naj bi uveljavili naziv doktor veterinarske medicine. Poslanci so sprejeli dodatni sklep, ki vladi nalaga, da v roku 60 dni poda celovit pregled rabe strokovnih nazivov in akademskih stopenj s predpisanim načinom rabe.

LJUBLJANA — V Sloveniji je že blizu 3500 naročnikom paginga (osebne klica). Paging imenujemo brezžično pošiljanje sporočil osebam — imetnikom priročnega sprejemnika, pagerja. Sporočilo se klicanemu izpiše na prikazovalniku, ki svojega lastnika s kratkim piskom opozori, naj ga pogleda. V Sloveniji trenutno obstaja pager z največ 18 števil dolgimi sporočili.

LJUBLJANA — Na ministrstvu za znanost in tehnologijo so podpisali dogovor o tehničnem sodelovanju z ameriškim proizvajalcem superračunalnikov, firmo Convex Computer Corporation iz Dallasa. Za ameriškega partnerja je dogovor podpisal predstavnik Convexa za Srednjo in Vzhodno Evropo Helmut Muehl-Kuehner; s slovenske strani so podpisniki minister za znanost in tehnologijo dr. Peter Tancig in kot končna uporabnika dr. Alojz Križman, rektor univerze v Mariboru, in dr. Danilo Zavrtnik, direktor inštituta „Jožef Stefan“.

LJUBLJANA — Ameriški center v Ljubljani je podaril knjižnici Inštituta Jožef

Štefan 200 knjig. Knjige tematsko na poljuden način zajemajo probleme varstva okolja in posledic onesnaženja. Na univerzi v Ljubljani pa v novem študijskem letu razpisujejo interdisciplinarni podiplomski študij varstva okolja. Izvajali ga bodo na Biotehnični fakulteti, Fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo, Fakulteti za družbene vede, Filozofski fakulteti, Ekonomski fakulteti, Pravni fakulteti, Fakulteti za strojništvo, Medicinski fakulteti, Veterinarski fakulteti in Fakulteti za elektroniko in računalništvo. Vpišejo se lahko visokošolski diplomanti različnih strok z aktivnim znanjem vsaj enega tujega jezika.

LJUBLJANA — Po sklepu Skupščine Republike Slovenije je določeno, da mora imeti vsako vozilo v mednarodnem cestnem prometu na zadnjem delu poleg registrske tablice označbo države, v kateri je registrirano. Republika Slovenija uporablja kodo SLO kot znak za razločevanje na vozilih v mednarodnem prometu.

MURSKA SOBOTA — Zaradi suše bo v Prekmurju pridelek koruze in krompirja za tretjino manjši, manj pa bo tudi sladkorne pese, sadja in buč. Na Koprskem pa bodo pridelali kar polovico manj paradiznika, fižola in zelja. Ponekod na Štajerskem že primanjkuje vode.

KRŠKO — Po nedavni sinhronizaciji z elektroenergetskim omrežjem bi JE Krško sedaj že morala obratovati z vso močjo in dajati vsak dan po 15 milijonov kilovatnih ur elektrike. Vendar sedaj Jedrska elektrarna obratuje le s 74-odstotno močjo, večjo pa ji onemogočajo hidrometeorološke razmere. Reka ima tokrat nižji pretok kot 60 kubičnih metrov na sekundo, pa tudi temperatura Save je višja kot 20 stopinj.

PIRAN — Na predlog Medobčinskega zavoda za varstvo narave in kulturne dediščine je predsedstvo piranske občinske skupščine podelilo plaketo piranskemu župniku Vinku Černigoju. To je bilo priznanje za izjemne uspehe pri obnovi in restavraciji piranskih kulturnih spomenikov, ki jo je župnik dobil ob zlati maši.

LJUBLJANA — Konec lanskega marca je bilo v Sloveniji 26.374 stanovanj za počitek in rekreacijo. Največ jih je v občini Novo Mesto.

LJUBLJANA — V Križankah se je pričel 40. mednarodni poletni festival. Otvoritveni festival je imel na skrbi Komorni ansambel Slovenicum, ki ga je pred štirimi leti sestavil in ustanovil dirigent Uroš Lajovic. Izvedli so Mozartovo tristavno Simfonijo v C-duru (iz opere Il Ré pastore), Tartinijeva Koncert za trobento in orkester in Simfonija v C-duru. Zvezdi tega otvoritvenega koncerta pa sta bili trobentač Stanko Arnold in mezzosopraniška Marjana Lipovšek.

ŠENTILJ PRI MISLINJI — Mariborski škof dr. Franc Kramberger je blagoslovil obnovljeno, več kot petsto let staro podružnično cerkev sv. Ahacija v Sentilju. Akademski slikar Stojan Grauf iz Maribora je na zunanji zid obnovljene gotske cerkve na novo naslikal fresko sv. Krištofa, ki nosi Jezusa.

GORELJEK — Okoli 5000 ljudi je pričakalo pred Šport hotelom na Goreljeku udeležence VII. spominskega dvodnevne pohoda partizanov in mladih na Triglav. Pritrjevali so besedam slavnostnega govornika Milana Kučana, ki je dejal, da so bili prav partizani in ne kakšna druga slovenska vojska, ki so leta 1944 ponesli slovensko zastavo na Triglav in odstranili krivični mejni kamen. Ob vznožju Aljažvega stolpa so namesto stare spominske plošče, ki jo je lani nekdo odstranil, namestili novo, ki spominja na to, da so bile leta 1944 na Triglavu tri različne skupine.

Osebne novice

Krst: V soboto, 15. t. m., je bila krščena v slovenski cerkvi Marije Pomagaj *Nataša Cecilija Štefanič*, hčerka *Jožeta* in *Silvije Oblak*; botra sta bila *Eugenio Omar Vargas* in *Graciela Rodríguez* por. *Oblak*. Krstil je msgr. dr. *Jure Rode*.

Srečni družini iskreno čestitamo!

Smrt: V četrtek, 20. t. m., je umrl v *Villa Ballester* *Janez Dimnik* (star 43 let). Prizadeči družini izražamo globoko sožalje!

MENDOZA

+ Silvester Štirn

V nedeljo, 9. avgusta dopoldan smo spremili na poslednjo zemsko pot najstarejšega člana naše slovenske skupnosti v *Mendozi*. Prejšnji dan namreč je umrl v skoro dopolnjenem 91. letu življenja *Silvester Štirn*. Rojen je bil 28. decembra 1901 v *Reki*. Ko je bil star štiri leta, so se njegovi starši preselili na *Gorenjsko*. V devetem letu mu je umrl oče in dve leti pozneje še mama, tako je ostal v stričevi oskrbi. Leta 1928 se je v *Smedniku* poročil s *Frančiško Mrak*. Družina je narasla na devet otrok, šest

fantov in tri dekleta. Po poklicu je bil mizar. Že kot mladenič se je zelo zanimal za čebelarstvo in kmalu postal samostojen čebelar. Kot tak je bil več let predsednik Čebelarkega društva doma. Med drugo svetovno vojno je pristopil k domobrancem in ob koncu 3. maja 1945 je s številno družino odšel v begunstvo. V usodnih urah v *Vetrinju* se je odločil, da ne bo zapustil družine, in je tako šel naprej v taborišče *Peggez* pri *Lienzu* ter kasneje v *Spittal*.

Decembra 1948 je dospel v *Argentino* in se takoj naselil v *Mendozi*, kjer si je zgradil nov dom. Nekaj let se je ukvarjal z mizarstvom. Seveda ni pozabil na čebele, katerim je bil zadnja leta izključno posvečen in je bil tako eden redkih slovenskih čebelarjev v *Argentini*. Vedno je sodeloval pri slovenskem skupnem življenju. Bil je eden ustanovnih članov pevskega zbora. V čutu in odgovornosti za slovensko skupno življenje je tudi usmeril vso svojo številno rodbino.

Gotovo so zaslužene in pravične besede, ki jih je ob slovesu spregovoril naš dušni pastir *Jože Horn*, ko je dejal: „Naš dragi *Silvester* je v vseh preizkušnjah življenja, ki jih ni bilo malo, posebej pa še v trpljenju, vedno ostal zvest *Bogu* in z odločno voljo, da bi vedno in čim boljše z delom, molitvijo, žrtvami in trpljenjem izpolnjeval božje namene. Tako je razumel svoj krščanski, človeški in slovenski poklic. Z dobrimi deli si je napolnil žuljave in trudne roke in tako pred *Bogom* pomnožil podeljene mu talente.“

Redni letni občni zbor Mutuala Sloga

V nedeljo, dne 19. julija 1992, je bil dvajseti občni zbor *Mutuala SLOGA*. Ob pol desetih se je v cerkvi *Marije Pomagaj* brala sv. maša za vse člane, ki so umrli med lanskim in letošnjim občnim zborom. Sveto mašo je po naročilu *SLOGE* daroval župnik *Jože Škerbec*. Imena rajnih so naslednja: *Albina Teraš* roj. *Skubic*, *Katarina Prešeren* roj. *Poznič*, *Vera Terpin* roj. *Vodeb*, *Ferdinand Jereb*, *Ivan Rauh*, *Matevž Potočnik*, *Angela M. Zimič*, *Ana Vidic* roj. *Boh*, *Martin Urbanija*, *Aleksander Pirc*, *Mara Kočar* roj. *Šilar*, *Slavko Grilc*, *Jože Gregorc*, *Alojzij Komac*, *Branko Štancer*, *Ana Škulj* roj. *Smole*, *Franc Medle*, *Janko Štrbenc*, *Frida Breznik*, *Vinko Bavec*, *Jožefina Bačnar*, dr. *Jože Dobovšek*, *Jurij Erbežnik*, *Stanko Žitnik* in *Franci Flisar*.

V dvorani *Slovenske hiše* v prvem nadstropju je nato ob enajstih predsednik *Mutuala lic. Marjan Schiffrer* pričel uradni del občnega zbora. Najprej je prebral dnevni red, za tem pa sta bila na predlog *Emila Cofa* soglasno imenovana za overovatelja zapisnika dr. *Anton Šimenc* in *Jože Oblak*. Za člana oz. članice volilne komisije so bile prav tako soglasno potrjene *Marta Jeločnik*, *Marija Keržič* in *Terezija Štefe*.

V svojem poročilu je predsednik *Schiffrer* najprej na kratko orisal gospodarsko stanje v državi, nato pa je prešel na delovanje organizacije. Omenil je, da je število članstva v pretekli dobi dobi narastlo na 2198 članov, in poročal, kako je *Mutual* skozi vse leto v redu izplačeval socialne podpore. Tako je bilo v tem času podeljenih 119 podpor ali podrobneje 20 za poroke, 52 za rojstva, 16 ob smrtih, 15 ob končanih srednješolskih študijih in 16 starostnih pdpor. Skupna vsota vseh podpor je znašala \$ 13.880. Nato se je ustavil pri splošni

bilanci pretekle poslovne dobe, ki je pokazala porast vlog v osebnih hranilnih računih, kar je omogočilo podelitev številnih osebnih posojil. Razložil je ovrednotenje *Mutualovega* premoženja in se ustavil ob letovišču v *Villa Udaondo*. Poročal je, da je nastopil službo novi, slovenski upravnik ter omenil vse izboljšave na tako priljubljenem „kinču“. Končno se je zahvalil vsem članom za zaupanje in zvestobo, pravtako pa je izrekel priznanje in zahvalo vsem uslužbenecem *Mutuala*. Končal je s pregledom izgube in dobička v poslovni dobi 1991/1992, ki je izkazal prebitok v znesku \$ 73.657,25. V naslednji točki je blagajnik *Milan Keržič* prebral bilanco, ki so jo udeleženci lahko spremljali s pomočjo lično natisnjenih zvezkov: „*Mutual SLOGA - Memoria y Balance General*“. Za nadzorni odbor je poročal namesto odsotnega *Janeza J. Teraša* *Mavric Kočar*, ki je zboru predlagal odobritev vseh danih poročil in s to posebno zahvalo odboru za vestno opravljeno delo.

Kot zadnja točka občnega zbora so bile volitve novega odbora. Za prihodnjo poslovno dobo so bili izvoljeni naslednji člani: predsednik, lic. *Marjan Schiffrer*; tajnik *Avgust Jeločnik*; blagajnik *Milan Keržič*; odbornika *Božidar Fink* in *Rudolf I. Gričar*; namestniki: *Stane Mehle*, *Janez Jereb* ter inž. *Janez Krajnik*. V nadzorni odbor pa so bili izvoljeni naslednji: odborniki - *Janez J. Teraš*, *Mavric Kočar*, *Marjan Kopač*; namestniki odbornikov - *Franc Hrovat* in *Ivan Makovec* in *Jože Tomažević*; upravnik *Marjan Loboda*.

Z volitvami se je končal uradni del dvanajstega občnega zbora *Mutuala SLOGA* in je nato sledil prost razgovor o delu v bodoče. Predsednik je ob 12.30 uri končal občni zbor.

MALI OGLASI

Splošna pomoč in nasveti o industrijski higieni in varnosti; Tel: 659-3574; Viktor Fekonja
 Proyectos de Informática S.A. - Avditorija pri komputeri, programe 3419/91 D.G.I. - Franci Sturm - Emilio Mitre 435 - 13. nadstr. „D“ - Capital - Tel.: 433-1713

PSIHOANALIZA

Psihoanalitični konzultorij; lic. psih. Marko Mustar; Santa Fé 3228, 3° „M“ - Capital - Tel: 83-7347 in 826-5005.

ELEKTRONIKA

Električni material za industrijo in dom. Elektro Ader - Franci Jarc. Av. Ader 3295 - Munro; Tel.: 766-8947 / 762-1947

Varnostni elektronski sistemi (alarmi) za hiše - tovarne - avtomobile. Inž. Janez M. Petkovšek, Amianto 9969 - Tel.: 769-1791 - Loma Hermosa DENAR S.R.L. - Kocmur in komputeri Tel./Fax: 942-8681/943-6023

ZOBOZDRAVNIKI

Viktor Leber - splošna odontologija, implantes óseo-integrados; sreda in petek, od 14 do 18; Belgrano 3826 - 7. nadstr. „B“ - San Martín - Tel.: 755-1353.

TURIZEM

Alas Tour Vam nudi po ugodnih cenah potovanja po Argentini, svetu in v domovino, tudi skupinska. Na uslugo Vam je Juan Kocar. Rivadavia 5283 - Loc. 34 - Tel.: 903-4006.

Potovanja, skupinske ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni Marjeta Senk - Tel.: 762-2840.

LEGAJO N° 3545-82

Počitnice, izleti in potovanja v domovino informacije, hotelske namestitve, avtobusni prevozi, posredovanje vizumov in menjalnice. H. Yrigoyen 2742 - San Justo - Tel.: 441-1264/1265

ARHITEKTI

Arh. Aleksander Jure Mihelič - Načrti in vodstvo novih zidanj in prenovitve v Buenos Airesu, Miramaru in okolici. Tel.: 631-9600 in 0291-22977.

ADVOKATI

dr. Vital Asič - odvetnik - ponedeljek, sreda, petek od 17 do 19 - Don Bosco 168 - San Isidro - Tel.: 743-5985.

dr. Franc Knavs - odvetnik - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadstr. „E“ - Capital - Tel.: 45-0320 in 46-7991

dr. Mariano Radonič, odvetnik, od ponedeljka do petka od 17 do 20 ure, Mar del Plata in okolica. Olavarría 2555, Mar del Plata (7600) Tel.: (023) 51-0180/0177

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave - privatne - trgovske - industrijske - odobritev načrtov - Andrej Marolt - Avellaneda 216 - San Miguel - Tel.: 664-1656.

ZA DOM

REDECORA - Celotna oprema stanovanj; blago za naslanjače, odeje, zavese, tapete, preproge - Bolívar 224 - Ramos Mejía - Tel.: 654-0352.

Marija Debevec - soboslikar. Barvam stanovanja, pohištvo. Peguy 1035 - (1708) Morón.

Alpe Hogar - Stane Mehle - vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - (1826) Rem. de Escalada - Tel.: 248-4021.

Garden Pools - konstrukcije bazenov - filtri - avtomatično zalivanje - Andrej Marolt - Pte. Illia (Ruta 8) N° 3113 - (1663) San Miguel - Tel.: 664-1656.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda - Sarmiento 385 - 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - Tel.: 325-2127.

Kreditna Zadruga SLOGA - Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA - Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA - PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).

SLOGA - PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - República de Eslovenia 1851 - Uraduje ob sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 651-1760. Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdč. Julka Moder).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 755-1266 - Uraduje ob četrtkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberzan).

Cena največ štirih vrstic \$ 3- za enkratno objavo, za vsak mesec - 4 številke - \$ 9.-

V Šmihelu na Koroškem so praznovali stoletnico Društva mrtvaških bratov. Glavni namen društva je krščanski pogreb. Iz starih zapiskov je razviden namen: skrb za „srečno zadnjo uro“ in „bratsko opominjanje k lepemu življenju“. Treba mu je dati nove sile zaradi novih socialnih razmer, saj gre njegovo delovanje v korist človeka, da bi bilo še vedno duhovno vodilo, da bi mladi možje našli svoje socialno-družbeno in versko poslanstvo, skrb za krščanski pogreb, skrb za srečno zadnjo uro in bratsko sožitje na podlagi evangelija.

General Leon Rupnik, dr. Lovro Hacin in sodelavci

Spominska svečanost na čast teh mučencev slovenske domobranske epopeje bo v nedeljo, 6. septembra, ob pol deseti uri v Slovenski hiši.

Vabijo nekdanji domobranci

Vi vprašujete

S Tončkom sva že več let člana SLOGE, imava KARTO SLOGA in v navadni hranilni vlogi vloženi vsak okrog \$ 30.- Čez kako leto se namerava poročiti. Kakšna podpora nam pripada?

Pozdrav! Tone.

SLOGA odgovarja

Čestitamo k odločitvi! Če ne bosta nič spreminjala vajini naložbi v SLOGI, bosta ob poroki (če bo do takrat že poteklo eno leto, odkar imata vloženi \$ 30.-) dobila vsak \$ 150.- podpore (5 krat naložbe). Če pa sedaj vložita še vsak \$ 170.- v navadno hranilno vlogo (da bosta imela vsak \$ 200.-) bosta dobila ob poroki (če ne bo pred enim letom) vsak \$ 1.000.- podpore. Za podrobnejše informacije smo Vama na uslugo osebno ali po telefonu.

V SLOGI JE MOČ!

SDO San Martin SFZ

vabi na

XXIII. MLADINSKI DAN

30. avgusta 1992

spored:

8.45 sv. maša
10.00 začetek tekmovanj
12.30 kosilo
18.30 kulturni program
Nato prosta zbava

Sodeluje orkester

Ne pozabi!

Mladinski dan na Pristavi

bo 6. septembra 1992

Te pričakujemo!

OBVESTILA

SOBOTA, 29. avgusta:

Redni pouk slovenskega Srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri

Predavanje pri SKA: Avgust Horvat, Ob 100-letnici prvega slovenskega katoliškega shoda, ob 20. v Slovenski hiši

NEDELJA, 30. avgusta:

V cerkvi Marije Pomagaj bo Andrej Poznič pel novo mašo ob 11. uri.

Proslava obletnice Rožmanovega doma: sv. maša in skupno kosilo.

Mladinski dan v San Martinu.

SOBOTA, 5. septembra:

Dan ZSMŽ, sv. maša ob 19. v Slovenski hiši.

NEDELJA, 6. septembra:

Mladinski dan na Pristavi.

Sv. maša in komemoracija za pok. gen. Rupnikom v Slovenski hiši

SOBOTA, 12. septembra:

Redni pouk slovenskega Srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri

Mogoče ne veste, da...

— da je v zbirki „Civiltà della memoria“, ki jo je začela izdajati založba Edizioni Studio Tesi v Pordenonu in v kateri sta predvideni tudi knjigi o dveh slovenskih osebnostih, pesniku Kosovelu in msgr. Jakobu Ukmarju, izšla biografija znanega tržaškega komuniste Vittorija Vidalija...

— da je izšel v francoskem prevodu roman Borisa Pahorja *Onkraj pekla so ljudje...*

— da so v Zambiji rešili veliko življenj z zdravili, ki so jih prinesli študentje iz Slovenije in jih je podaril Lek Ljubljana...

Mladika, Trst, št. 5-6

KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. Materin brat. 5. Žitarica. 9. Požigajo. 12. Smisel. 14. Vroč in vlažen. 16. Zbadajoče, pikasto. 18. Žensko ime. 20. Nikalni pomožni glagol. 21. Bile v posesti. 22. Huda žuželka. 24. Madžar. 26. Neumna. 28. Veznik. 29. Prevezla s svojimi čari. 31. Ploskovna mera. 32. Nedovzet. 34. Svojljni zaimek. 35. Strast. 36. Nizko stanje morske gladine, nasprotno od plime. 38. Obdelovalec svojega posestva. 40. Najmanjši delci neke spojine. 41. Vsako drugo leto prirejena razstava. 43. Obnašanje, zadržanje. 45. Nevestin par. 47. Števniki. 48. Člani enega od dveh vodilnih športnih in političnih organizacij pred 2. svetovno vojno. 49. Slovensko moško ime.

NAVPIČNO: 1. Nada, pričakovanje. 2. Svetopisemski očaj, slaven po svoji potrepljivosti. 3. Stara Ljubljana. 4. Spušča skozi cedilo. 6. Nedočni števniki. 7. Reka v severni Španiji. 8. Nisem buden. 9. Grlo, požiralnik. 10. Visoki vojaški čin. 11. Osebni zaimek. 13. Prenašajoč, obremenjen. 15. Prizorišč v amfiteatru. 17. Vprašalnica po lastniku. 19. Usmerja, svetuje. 21. Pripadajoč zahodno-azijski državi. 23. Osamljen. 25.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12				13		14		15		
	16				17			18		
19		20					21			
22	23			24		25		26		27
28			4				30			31
32		33			34				35	
	36			37			38		39	
40						41				42
43				44			45			46
47				48				49		

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
 Director: Valentín B. Debeljak
 Proprietario: Eslovenia Unida
 Redacción y Administración:
 RAMON L. FALCON 4158
 (1407) BUENOS AIRES
 ARGENTINA
 Teléfono y Telefax: (54-1) 643-0241

Glavni urednik:
 Tine Debeljak ml.
 Uredniški odbor:

Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,
 Gregor Batagelj

Correo Argentino Suc. 7	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nac. de la Propiedad Intelectual N° 85.462	

Naročnina Svobodne Slovenije:
 za Argentino \$ 50; pri pošiljanju po pošti pa \$ 55; ZDA in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 100 USA dol.; obmejne države Argentine 90 USA dol.; Evropa 110 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 120 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 75 USA dol.

Ceke na ime „ESLOVENIA LIBRE“.

Stavljenje in oblikovanje:

MALIVILKO - Telefax: (54-1) 362-7215

Talleres Gráficos "VILKO" S.R.L.,
 Estados Unidos 425 - Tel./Fax: 362-7215
 (1101) Buenos Aires

Doba. 27. Riževno žganje. 29. Obmolknejo. 30. Važen del pluga, rije zemljo. 33. Kar ni namenjeno. 35. Žensko ime. 37. Zabavišče. 39. Trojanski junak. 40. Rimski pozdrav. 41. Brez barve. 42. Podoba, oblika. 44. Kratica za „mlajši“. 46. Predlog za 4. in 5. sklon.

Vsem znancem in prijateljem sporočamo, da nas je v soboto, 8. avgusta zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

Silvester Štirn

in da smo ga v nedeljo, 9. avgusta, pospremili k večnemu počitku na pokopališče Parque del Descanso v Mendoza.

Žalujoci: žena Frančiška roj. Mrak,
 sinovi in hčere: Marija, France, Janez,
 Terezija, Jože, Matevž, Marko, Ana

Mendoza in Rosario; Cleveland, ZDA; Italija; Slovenija